

Kunnan palkkatukityöllistämisen päättyminen

HETYJ 25.04.2024 § 28
539/14.00.00/2024

Tausta

Työ- ja elinvoimapolitiikka sekä työvoimapalvelut ovat muutoksessa TE2024-uudistuksen ja pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan liittyvien lakimuutosten myötä. Lakisääteiset työvoimapalvelut siirtyvät TE2024-uudistuksen myötä kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Valtio osoittaa kunnille laskennallista valtionosuutta lakisääteisten palvelujen järjestämiseen. Kunnille tulevasta valtionosuudesta rahoitetaan myös kaikille toimijoille suunnatut palkkatuet. Kunnat sekä niiden muodostamat työllisyysalueet päättävät itsenäisesti, mihin työvoimapalveluihin valtionosuus kohdentuu lakisääteisten palveluvelvoitteiden täyttämiseksi.

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun muuttuessa kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee vuoden 2025 alussa. Työmarkkinatuen rahoituksen lisäksi kuntien vastuu laajenee myös perus- ja ansiopäivärahan perusosan rahoitukseen kaikkien yli 100 päivää työttömän olleiden osalta. Vuoden 2025 alusta alkaen kaikki työttömät työnhakijat tulevat kuntien maksuvastuulle jo 100 työttömyyspäivän jälkeen. Aikaisemmin työttömät ovat tulleet työmarkkinatuen maksuvastuun piiriin saatuaan työmarkkinatukea yli 300 päivää. Ennen lakimuutosta ansiosidonnaisella ja peruspäivärahalla olleet työttömät ovat tulleet kuntien maksuvastuulle vasta 700–800 työttömyyspäivän jälkeen oltuaan ensin 400–500 edellä mainittujen työttömyysetuuksien piirissä ja lisäksi 299 päivää työmarkkinatuella. Valtio osoittaa kunnille laskennallista valtionosuutta kustannusten nousuun. Uudistuksen jälkeen kuntien työttömyysetuuksien kuntakustannukset eivät poistu työttömän osallistuessa aktivoiviin työvoimapalveluihin, kuten kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun.

Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun uudistamisella valtio kannustaa kuntia huolehtimaan alueen työllisyydestä sekä järjestämään kaikille työttömille työnhakijoille mahdollisimman tehokkaasti työllistymistä edistäviä palveluja työttömyyden alkuvaiheessa. Muutos on tarkoitettu myös ohjaukskeinoksi (HE 207/2022), joka palkitsee tehtäviä tehokkaasti toteuttavia kuntia ja voisi pitkällä aikavälillä näkyä säästöinä työttömyysturvan maksuosuuksissa.

Työvoimapalvelujen siirtoon liittyvän lainsäädännön lisäksi työllistämiseen vaikuttaa palkkatukilainsäädännön muutokset sekä eduskunnan jo hyväksymän työttömyysturvalain (HE 73/2023) 2.9.2024 voimaan tuleva muutos, jonka myötä työntekijän työssäoloehdon täytyminen edellyttää jatkossa 12 kuukauden työskentelyä aikaisemman 6 kuukauden sijasta. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan palkkatukea voidaan myöntää pääasiassa enintään 10 kuukautta, mikä ei jatkossa täyttäisi työntekijän työssäoloehto.

Lisäksi eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä hallituksen lakiesitys (HE 13/2024), jonka mahdollisen voimaan tulon jälkeen palkkatuettu työ ei jatkossa kerryttäisi työssäoloehto 2.9.2024 alkaen. Poikkeuksena alentuneesti työkykyisen ja yli 60-vuotiaan pitkäaikaistyöttömän työllistämiseksi solmittu palkkatuettu työ kuitenkin kerryttäisi työssäoloehto ensimmäisen 10 kuukauden jälkeen 75 prosenttisesti, jolloin työssäoloehto täytyisi 26 kuukauden palkkatukityöllä. Edellä mainittu lakiesitys poistaisi kunnilta myös veloitetyöllistämisen.

Pohjois-Karjalassa työvoimapalvelut siirtyvät vuoden 2025 alusta maakunnalliselle työllisyysalueelle, jonka vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Pohjois-Karjalan kunnat ovat hyväksyneet yhteisen maakunnallisen työllisyysalueen järjestämissopimuksen, jonka mukaan kunnat maksavat työllisyysalueelle aiheuttamisperusteisesti omiin kuntalaisiin kohdentuvat palkkatuet, starttirahat ja

ostopalvelut. Työllisyysalue laskuttaa kunnilta toteutuneet kustannukset etuuden käytön mukaisesti.

Maakunnallisessa työllisyysalueen valmistelussa suunnitellaan parhaillaan työllisyysalueen vuoden 2025 palveluja ja resursseja. Pohjois-Karjalassa kuntien valtionosuus pienenee vuonna 2025 nykytilanteeseen nähden 3,4 M €, mikä edellyttää palvelutoiminnan sopeuttamista. Kuntiin kohdennettu palkkatuki Pohjois-Karjalassa on ollut vuositasolla n. 4 M €, mistä säästäminen vapauttaisi resursseja työllisyysalueen muihin palveluihin pienenevää valtionosuutta vastaavaksi.

Johtopäätökset

Palkkatukityöllistämisen kustannukset nousevat tulevien lakimuutosten myötä siten, että palkkatuettu työ tulee kunnalle kalliimmaksi kuin muun työsopimuslain mukaisen työn tarjoaminen työttömälle kuntalaiselle. Tämän kustannuskehityksen aiheuttavat

1. Palkkatuettu työ ei pääsääntöisesti kerryttäisi työntekijän työssäoloehtoa, mikäli eduskunnan käsittelyssä oleva laki tulee voimaan.
2. Tulevan työllisyysalueen kustannusten jakoon perustuen kunta maksaa itse myös omiin kuntatyösuhteisiin kohdentuvan palkkatuen työllisyysalueen aiheuttamisperusteisen laskutuksen kautta.

Maakunnallisen työllisyysalueen palveluihin suunnattava resurssi vähenee valtionosuuden pienentymisen myötä. Kuntien palkkatukityöllistäminen ei ole jatkossa kannattavaa, minkä vuoksi kuntiin myönnettävästä palkkatuesta on perusteltua luopua sekä suunnata vapautuva resurssi työllisyysalueen muuhun palvelutuotantoon.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kansliapäällikön päätösehdotus:

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto päättää

mikäli kunta hakee palkkatukea työsuhteisiin loppuvuoden 2024 aikana, palkkatuetut työsuhteet voidaan solmia määräajaksi enintään 31.12.2024 saakka.

Kunta ei hae työsuhteisiin palkkatukea vuoden 2025 alusta alkaen lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia:

1. Ennen päätöksen käsittelyä alkaneet määräaikaiset tai ennakkoon suunnitellut palkkatuetut työsuhteet voivat jatkua suunnitellusti määräajan loppuun, vaikka ne kestäisivät vuoden 2025 puolelle. Varaus huomioidaan työllisyysalueen taloussuunnittelussa.
2. Mikäli nykyinen kuntien velvoitetyöllistämistä koskeva laki kumotaan, ennen uuden lain voimaan tuloa alkaneet ja vuodelle 2025 jatkuvat velvoitetyösuhteet toteutetaan suunnitellusti.
3. Mikäli velvoitetyöhön ei tule suunniteltua lakimuutosta, velvoitetyöllistäminen jatkuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Esimerkkilaskelma palkkatukityön kannattavuudesta on liitteenä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen oli kokouksessa asiantuntijana kokouksen käsittelyn aikana.